

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОГЛЯДУ ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ
КРЕДИТУВАННЯ ТА ПРИДБАННЯ
ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ**

РЕКОМЕНДАЦІЇ З ОГЛЯДУ ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ КРЕДИТУВАННЯ ТА ПРИДБАННЯ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ

в рамках проекту
**«Розвиток електромобільної інфраструктури регіону,
постраждалого внаслідок конфлікту на Донбасі,
м. Слов'янськ»**

2019 р.

Програма малих грантів (ПМГ) – це корпоративна програма Глобального екологічного фонду (ГЕФ), яка впроваджується Програмою розвитку Організації Об'єднаних Націй (ПРООН) з 1992 року. В більш ніж 125 країнах ПМГ сприяє впровадженню інноваційних рішень на місцевому рівні, розвитку потенціалу і можливостей організацій громадянського суспільства за допомогою проектів, що сприяють сталому розвитку місцевих громад, приділяючи особливу увагу корінним народам, жінкам та молоді. ПМГ підтримує більше 20000 грантових проектів по збереженню біорізноманіття, пом'якшенню наслідків та адаптації до зміни клімату, запобіганню деградації земель, охороні міжнародних вод і зменшенню впливу хімічних речовин при створенні засобів до існування.

ВСТУП

В умовах ринкової економіки кредит набуває загального характеру та є невід'ємною складовою господарської та підприємницької діяльності. Без кредитної підтримки неможливо забезпечити швидке і цивілізоване становлення нових підприємств малого та середнього бізнесу, впровадження нової техніки, сучасних технологій.

Необхідність кредиту тісно пов'язана з особливостями кругообігу капіталів, які знаходяться в розпорядженні суб'єктів господарювання, а саме, кредит необхідний для підтримки безперервності кругообігу капіталів діючих господарських формувань, обслуговування процесів реалізації продуктів виробництва, що набуває особливого значення в період становлення ринкових відносин. Більшість підприємств мають потребу в позиках для того, щоб компенсувати тимчасовий розрив між виробничим циклом і процесом реалізації продукції, тобто, між оплатою поточних витрат і надходженням виручки. Причина, що обумовлює необхідність кредиту – це коливання потреб в обігових коштах, а також виникнення потреби у відтворенні основного капіталу діючого підприємства. Також необхідність кредиту зумовлена тим, що в процесі кругообігу індивідуальних капіталів одні суб'єкти господарювання накопичують тимчасово вільні кошти, а інші – потребують цих засобів. Кредит сприяє вирішенню протиріч між можливим тимчасовим «заморожуванням» коштів та необхідністю їх використання.

Все це свідчить про те, що без кредиту нормальне функціонування товарного виробництва, товарного обігу та споживання в сучасному суспільстві є значно ускладненим, а іноді і взагалі неможливим. Кредит став обов'язковим атрибутом господарювання. «Купуй зараз, плати потім» – принцип кредитних відносин, яким нині успішно керується сучасна економіка країни.

1. КРЕДИТНА СИСТЕМА

Кредитна система України в нинішньому вигляді почала формуватися у 1991 році з переходом до ринкових відносин. Правовою основою цього процесу стало прийняття у 1991 році Закону України «Про банки і банківську діяльність».

Кредитна система – сукупність банків та інших фінансово-кредитних інститутів, які діють на ринку позикових капіталів і здійснюють акумуляцію та мобілізацію грошового капіталу, реалізують кредитні стосунки.

На першому рівні знаходиться центральний банк, який є «банком банків» і здійснює методичне та методологічне забезпечення, контроль і нагляд за діяльністю всіх учасників кредитної системи країни. На другому рівні знаходяться комерційні банки, що відкривають свої поточні (кореспондентські) рахунки як в центральному банку країни, так і один у одного. І, нарешті, на третьому рівні знаходяться небанківські кредитні установи, що відкривають свої поточні рахунки тільки в відповідних (найчастіше за територіальною ознакою) комерційних банках.

Схематично кредитна система України представлена на рис. 1.

Як видно на рис. 1, кредитна система України складається з трьох рівнів. На першому рівні знаходиться Національний банк, який визначає всю кредитну політику країни і, відповідно, порядок діяльності комерційних банків і небанківських кредитних установ. Також Національний банк видає нормативно-правові акти, що регулюють банківську діяльність, здійснює контроль і нагляд за належним виконанням законів та нормативних документів. На другому рівні знаходяться комерційні банки всіх видів. На третьому рівні знаходяться кредитні установи небанківського типу.

Між небанківськими кредитними установами та комерційними банками (другим і третім рівнями системи) існує тісний взаємозв'язок, який зумовлений тим, що небанківські кредитні установи обслуговуються комерційними банками і тому останні, для ви-

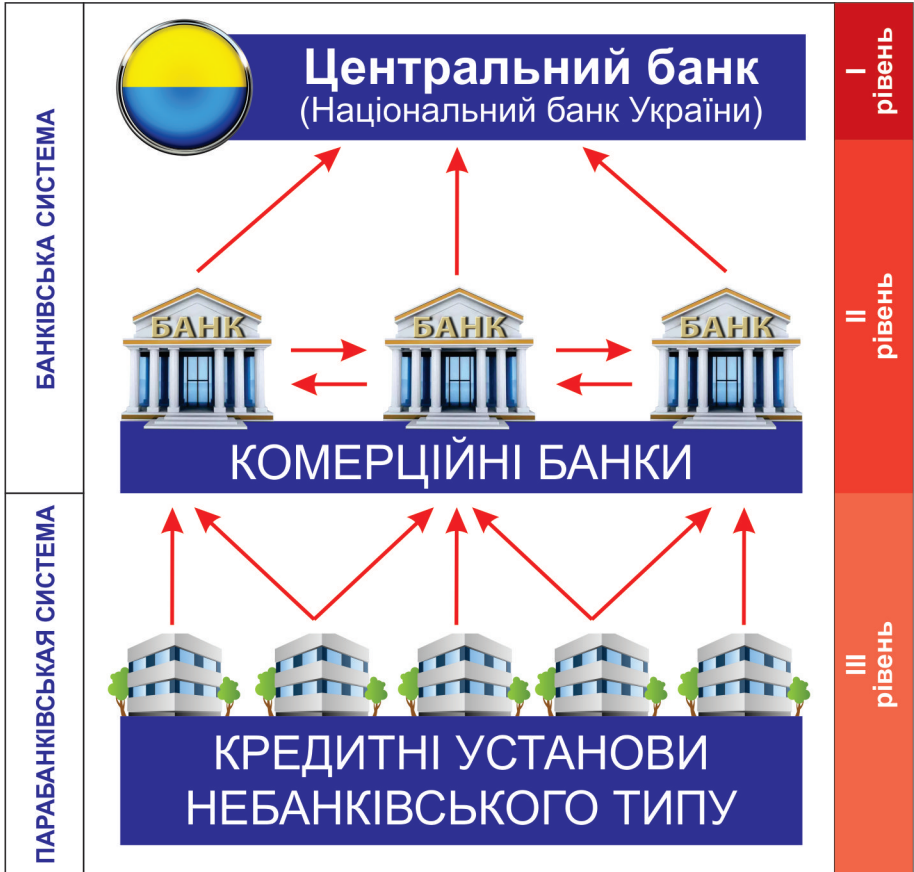

Рис. 1. Схема кредитної системи України.

конання розрахунково-касового обслуговування небанківських кредитних установ відкривають їм поточні рахунки. Разом з тим між ланками третього рівня відсутній прямий зв'язок, оскільки вони здійснюють між собою розрахунки тільки через посередництво банків, які, на відміну від небанківських кредитних установ, відкриваючи один одному кореспондентські рахунки, встановлюють тим самим прямий зв'язок один з одним (рис. 1). На рис. 1 видно, що другий і перший рівень кредитної системи: комерційні

банки та центральний банк – також взаємопов’язані один з одним через кореспондентські рахунки, що відкриваються центральним банком комерційним банкам. При цьому центральний банк (НБУ) як «банк банків» має можливість здійснювати, за дорученням своїх клієнтів – комерційних банків їх розрахунково-касове обслуговування.

На рис. 1 наочно видно, що банки і небанківські кредитні установи є єдиною кредитною системою країни. Провідне місце в цій системі займає центральний банк – здійснює регулювання, методичне обслуговування, контроль і нагляд за діяльністю банків і небанківських кредитних установ. Разом з тим, основне місце в кредитній системі займають комерційні банки, які обслуговують процеси створення і споживання ВВП, надаючи комплекс банківських послуг фізичним та юридичним особам.

Небанківські кредитні установи виконують і деякі з банківських функцій щодо мобілізації грошових доходів, заощаджень населення і перетворення цих доходів в позичковий капітал. Небанківські кредитні установи можуть надавати цілий ряд спеціалізованих послуг, які не можуть надавати комерційні банки, наприклад, послуги населенню, що надаються ломбардами, страховими компаніями і т. п. Таким чином, небанківські кредитні установи є відносно самостійним рівнем (або ланкою) кредитної системи країни.

2. РОЛЬ КРЕДИТНОЇ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇНИ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ

Кредитна система (поряд з фінансовою системою) являє собою найбільш активну ланку всієї економічної системи країни. За допомогою кредитної та фінансової систем розподіляється і пере-

Роль кредитної системи в функції створення та функціонування ринку позикових капіталів виражається в тому, що завдяки наявності кредитної системи створюються справжні умови для формування ринкової економіки та вільної конкуренції, без чого ринок існує тільки формально. Крім того, функціонування ринку позикових капіталів матеріально стимулює господарюючих суб'єктів і населення до вигідного вкладення своїх тимчасово вільних коштів, саме, в ті кредитні установи, які пропонують найбільш привабливі умови для розміщення та зберігання своїх коштів.

Функціонування ринку позикових капіталів, що створюється кредитною системою країни як самостійної структури в економічній системі, дозволяє також матеріально зацікавлювати господарюючих суб'єктів і населення в використанні ринку позикових капіталів, так як ринок надає реальну можливість вибору найбільш прийнятних умов наданих позик.

Це означає, що кредитна система країни як самостійна структура, сприяючи функціонуванню ринку позикових капіталів, сприяє також розширенню кредитування економічних процесів в країні як на виробничі, так і на споживчі потреби.

Таким чином, кредитна система як самостійна структура економічної системи країни грає важливу роль в економічній і соціальній сферах життя суспільства.

3. СПОЖИВЧЕ КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

В умовах ринкової економіки в Україні істотно змінилися склад і структура грошових доходів населення. Зокрема, збільшився часовий інтервал, необхідний для накопичення певної суми заощаджень, достатньої для придбання населенням товарів і послуг. У зв'язку з цим, зросла роль споживчого кредиту, покликаного усу-

нути часовий розрив між потребою в отриманні товарів або послуг і можливістю їх оплати. Проблему розвитку і вдосконалення кредитування споживчих потреб населення слід вважати однією з найбільш актуальних в сучасних умовах.

3.1. ОСОБЛИВОСТІ СПОЖИВЧОГО КРЕДИТУВАННЯ

Споживчий кредит має багато специфічних рис, пов'язаних з особливостями сфери споживання, призначеної для забезпечення особистих потреб, а саме: відображає відносини між кредитором і позичальниками, сенс яких полягає у кредитуванні кінцевого споживання, на відміну від кредитів, що надаються суб'єктам господарювання для виробничих цілей або для придбання активів, що породжують рух вартості (наприклад, акцій, облігацій тощо).

- Споживчий кредит позичальники, як правило, беруть, коли їм бракує власних коштів.

- На відміну від усіх інших видів кредиту, якими користуються переважно суб'єкти господарювання, споживчий кредит одержують фізичні особи.

- Повернення позиченої вартості в разі споживчої позики відбувається не в результаті вивільнення коштів у позичальника, а в наслідок їх накопичення.

- Споживчий кредит є засобом задоволення споживчих потреб населення, тобто особистих, індивідуальних потреб людей. Такий кредит прискорює отримання певних благ (товарів, послуг), які вони могли б мати тільки в майбутньому, накопичуючи кошти, необхідні для купівлі цих товарно-матеріальних цінностей або послуг, будівництва тощо. Надання споживчих позик населенню, з одного боку, підвищує їх платоспроможний попит, життєвий рівень в цілому, а з іншого – прискорює реалізацію товарних запасів, послуг, сприяє створенню основних фондів.

- Може використовуватися державою в періоди несприятливої економічної кон'юнктури для підтримки попиту на товари, житло і послуги на певному рівні.

- У своїх розвинених формах носить переважно середньостроковий і довгостроковий характер.

- Всі види споживчого кредиту мають соціальний характер, оскільки вони сприяють вирішенню суспільних проблем – підвищенню життєвого рівня населення (насамперед з низькими і середніми доходами), утвердженню принципів соціальної справедливості. Саме з цієї причини споживче кредитування здебільшого регулюється державами особливо ретельно.

- Необхідність споживчого кредиту викликана не тільки задоволенням споживчих потреб населення, а й інтересами виробників з метою забезпечення безперервності процесу відтворення або реалізації товарів.

- Споживчий кредит може бути наданий як в грошовій, так і в товарній формі. У грошовій формі кредит видається населенню в основному банками та кредитними організаціями. Товарну форму має кредит, що надається населенню торговельними організаціями у вигляді придбання товарів тривалого користування з розстрочкою платежу.

- Схеми кредитування практично однакові у всіх вітчизняних банків, присутні лише нюанси. Терміни кредитування у банків різні та в першу чергу залежать від категорії товару, що купується.

3.2. ПРИНЦИПИ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Кредитування фізичних осіб здійснюється з дотриманням наступних правил та принципів банківських операцій:

- зворотність;
- строковість кредитування;
- платність;
- диференційованість кредитування;
- забезпеченість кредиту;
- цільовий характер кредиту.

Головна особливість будь-якого кредиту – його зворотність, тобто гарантії позичальника в тому, що він виконає всі умови кредитного договору.

Строковість кредитування має на увазі, що будь-який кредит повинен бути повернений в суворо певний час. Для позичальників дотримання принципу терміновості повернення кредитів є кращий спосіб заробити хорошу репутацію, відкриває можливість отримання нового кредиту, а також дозволяє дотримуватися власних економічних інтересів, так як за прострочені позики повинні сплачуватися підвищені відсотки.

Принцип платності кредиту означає, що кожен споживач кредиту повинен віддати банку певний розмір плати за тимчасове використання банківських коштів. Даний принцип може бути реалізований за допомогою механізму банківського відсотка.

Диференційованість кредитування показує всі можливості, які банк пропонує позичальникам.

Забезпеченість кредиту – це свого роду страхівка від ризику або непогашення позики.

Цільовий характер кредиту виражає необхідність цільового використання коштів, отриманих від кредитора.

Існують цільові програми кредитування на придбання житла і авто у кредит.

У наш час пересічній людині досить складно придбати квартиру або автомобіль. Найчастіше власних заощаджень немає, а тому єдиний спосіб отримати бажане – скористатися кредитом.

3.3. ОСНОВНІ ЕТАПИ КРЕДИТУВАННЯ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Під час розгляду банком можливості видачі кредиту, спочатку оцінюють платоспроможність клієнта та аналізують паспортні дані. Банк має право вимагати довідку про доходи.

Надання кредиту здійснюється готівкою, або в безготівковому варіанті як зажадає позичальник. Якщо кредит видається в іноземній валюті (валютне кредитування), в такому випадку видається тільки в безготівковому порядку. Позичальнику необхідно мати рахунок або рахунок пластикової карти.

ко, але з переплатою) або через банк (за кілька днів-тижнів, але в цілому трохи дешевше). Оформлення кредиту через автосалон допоможе заощадити час, адже найчастіше на всю процедуру йде кілька годин. Клієнт повинен надати мінімум документів, а автосалон має передати їх в банк (його клієнт вибирає із запропонованих автосалоном). Виїхати на новенькому авто можна в той же день. Звичайно, тут справедлива приказка «час – гроші», тому що швидке отримання машини пов'язано з більшою переплатою за кредитом. Коли оформлення кредиту відбувається через банк, розгляд заявки зазвичай займає кілька днів, але в такому випадку процентна ставка і комісії нижче.

Підібравши банк, слід попередньо ознайомитися з кредитним договором, який в подальшому, можливо, буде укладено. Його потрібно прочитати, уважно вивчаючи умови кредитування (суму і тип процентної ставки, спосіб погашення, можливі штрафи та пені тощо). Особливо слід придивитися до того тексту, який написаний дрібним шрифтом. Якщо якісь умови незрозумілі, варто звернутися за роз'ясненням до фахівця (не працівника банку, або до знайомого чи незалежного юриста).

Наприкінці цього етапу банком надається графік помісячних платежів, виходячи з ціни обраного автомобіля.

2-й етап – ЗБІР ДОКУМЕНТІВ

Перелік документів, необхідних для оформлення кредиту, залежить від конкретної установи.

У автосалон зазвичай необхідні:

- паспорт;
- посвідчення водія або закордонний паспорт;
- заява;
- анкета.

Для оформлення кредиту через банк будуть потрібні:

- паспорт;
- посвідчення водія;

- заява;
- анкета;
- письмова згода чоловіка (дружини) на отримання кредиту (якщо позичальник перебуває у шлюбі);
- довідка про доходи;
- трудова книжка (копія, завірена на підприємстві, де працює позичальник). Слід звернути увагу, що трудовий стаж клієнта на останньому робочому місці повинен бути не менше 6-х місяців. Тут потрібно врахувати, чим менше пакет документів позичальник надасть, тим дорожче буде кредит;
- договір з автосалоном (копія);
- паспорт на авто (якщо воно вже вибрано, копія);
- документи на активи позичальника (нерухомість, земельну ділянку та ін.);
- інші документи на вимогу банку.

Перш ніж видати кредит позичальнику, банк повинен оцінювати рівень його кредитоспроможності. Оцінка кредитоспроможності є невід'ємною частиною процесу кредитування. Кредитоспроможність – це здатність позичальника виплатити вчасно взятий ним кредит. При «оцінці кредитоспроможності» беруться до уваги кредитна історія і репутація позичальника, наявність і склад його майна.

Банк відмовляє в кредитуванні клієнтів, які мають негативну кредитну історію, які мають прострочену заборгованість за діючими кредитами (при розгляді кредитної заявки клієнт подає довідку про стан заборгованості за діючими кредитами). До того ж клієнтам, які надають інформацію, яка не відповідає зазначеній позичальником в анкеті.

3-й етап – ПОДАЧА ЗАЯВИ

Коли необхідні документи зібрані, слід звернутися в банк або автосалон, де вам належить заповнити анкету і написати заяву на автокредит. В останньому документі вказується вік позичаль-

ника, рівень його доходів, місце і стаж роботи, наявність активів (нерухомості, іншого транспорту, дорогих предметів мистецтва та ін.). Заява та документи подаються в банк на розгляд. Як вже було сказано вище, в автосалоні на це піде від півгодини до декількох годин, а в банку – від 3-х днів.

4-й етап – УКЛАДЕННЯ ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

На даному етапі вже відомо, що банк згоден видати кредит, тому можна укласти договір купівлі-продажу з автосалонем. Якщо за умовами кредитування необхідно внести перший внесок за авто, слід його оплатити (на підтвердження оплати автосалон видає квитанцію або інший документ). Крім цього, обов'язково робиться внесок до Пенсійного фонду України (близько 3% від вартості авто).

5-й етап – РЕЄСТРАЦІЯ АВТО В СЕРВІСНОМУ ЦЕНТРІ МВС

Якщо придбання авто здійснюється через автосалон, можливо, його співробітник зареєструє транспортний засіб самостійно (за наявності відповідної довіреності від власника). В іншому випадку провести реєстрацію автомобіля власнику потрібно буде самостійно. Обов'язковим є здійснення страхування цивільної відповідальності. На зареєстровану машину видається техпаспорт, номерні знаки і талон техогляду.

Техпаспорт в десятиденний термін повинен бути переданий в банк, де буде зберігатися до закінчення терміну кредитування (за несвоєчасне надання техпаспорта банк може нарахувати штраф).

6-й етап – ОФОРМЛЕННЯ ДОГОВОРУ ЗАСТАВИ

Як правило, автомобіль, що купується є заставою по кредиту, тому необхідно оформити договір застави і завірити його нотаріально. На даному етапі сплачується держмити (близько 0,1% вартості транспортного засобу).

7-й етап – СТРАХУВАННЯ АВТОМОБІЛЯ

Зазвичай банки вимагають страхування авто за програмою «повне КАСКО», що проводиться для захисту від витрат на ремонт в разі ДТП або ж відшкодування всієї вартості автомобіля, якщо він буде пошкоджений повністю.

Всі придбані автомобілі (в т.ч. з пробігом) підлягають обов'язковому страхуванню. Позичальник повинен придбати поліси КАСКО (3-5% від вартості автомобіля) і ОСЦПВ (громадянська відповідальність власника транспортного засобу) на період виплати кредиту. Вартість полісів залежить від віку позичальника, його водійського стажу, вартості транспорту, його типу, об'єму двигуна, а також території реєстрації, сфери використання транспорту і інших чинників.

Страхова компанія не застрахує авто, якщо воно не буде обладнано протиугінною сигналізацією, в деяких випадках – механічним захистом від угону. Крім того, важливо для страхової компанії і місце зберігання новопридбаного автомобіля. За умовами договору, вночі транспортний засіб повинен стояти тільки на стоянці, що охороняється, або в гаражі.

Страхувати авто за програмою «повне КАСКО» позичальник повинен протягом усього терміну кредитування. Якщо страхування здійснюється з розрахунку суми кредиту, страховий платіж з кожним роком стає менше, а в випадку викрадення авто чи повного зіпсування позичальнику буде виплачена сума, яка дорівнює сумі кредиту. Якщо ж розрахунок ведеться виходячи з вартості автомобіля, в разі його пошкодження позичальнику буде виплачена сума, рівна повній вартості машини.

Деякі банки надають можливість взяти додатковий кредит на оплату страховки або включають суму страхового платежу в суму автокредиту.

Окремі банки можуть зажадати придбати поліс страхування життя позичальника.

Слід бути готовим до того, що оплачувати страховку і комісії доведеться в момент подачі заявки на кредит. Крім того, в деяких випадках, при стандартних програмах кредитування, надається можливість включити страховку в суму кредиту, але при кредитуванні без внеску на це розраховувати не варто. В цілому, сума додаткових витрат може скласти близько 10% від вартості транспорту. Таким чином, вирішивши взяти кредит на 20 тисяч доларів, необхідно мати власні заощадження в розмірі близько 2 тисяч доларів.

8-й етап – УКЛАДЕННЯ КРЕДИТНОГО ДОГОВОРУ

Банк і позичальник підписують кредитний договір, один примірник якого видається одержувачу кредиту. Перш ніж поставити свій підпис, слід подивитися, чи правильно вказані всі умови, чи немає непередбачених комісій тощо. Також слід звернути увагу на наявність у договорі умов, які надають банку змінювати умови кредитування в односторонньому порядку.

Крім укладення договору на цьому етапі робиться запис до реєстру заставного майна. Щоб включити автомобіль до реєстру, можна звернутися до нотаріуса або скористатися послугами банку.

9-й етап – ОТРИМАННЯ КРЕДИТУ

Тепер ви отримуєте кредитні кошти та оплачуєте автомобіль. Залежно від умов банку, гроші можуть або перераховуватися на рахунок позичальника або відразу на рахунок автосалону. Після передачі грошей продавцю, транспортний засіб можна забрати.

10-й етап – ПОЧАТОК ПОГАШЕННЯ КРЕДИТУ

Останній етап – початок погашення кредиту відповідно до складеного в банку графіком погашення. У ньому позначені суми щомісячних платежів і дати їх внесення. Якщо платіж буде внесений пізніше зазначеної в графіку дати, банк нарахує пені або штраф за прострочення. Також, якщо банк не дозволяє дострокове погашення, штраф буде нарахований за передчасний платіж.

Погашення автокредитів проводиться за класичною схемою (відсотки нараховуються на залишок боргу, сума щомісячного платежу поступово зменшується) або ануїтетними платежами (відсотки нараховуються на початкову суму кредиту, сума щомісячного платежу весь час однакова). Багато банків дозволяють дострокове погашення (часткове або повне), а також дають можливість вибирати спосіб внесення платежу: безготівковим перерахуванням з поточного або зарплатного рахунку або готівкою в касу банку.

Коли всі етапи пройдено, позичальник отримує авто і зобов'язання виплачувати кредит. Процес погашення пройде спокійно, якщо не порушувати умови договору, але, звичайно, від непередбачених обставин ніхто не застрахований. Тому підписувати такі важливі документи як кредитний договір і договір застави, слід тільки тоді, коли ви добре розумієте їх зміст і впевнені, що вони допоможуть захистити ваші права.

Вищезазначений порядок придбання автомобіля в кредит може змінюватися в залежності від передбачених умов банку та умов, що визначаються автосалоном.

5. УМОВИ КРЕДИТУВАННЯ ЕЛЕКТРОМОБІЛІВ

У наш час багато банків та інших фінансових установ в Україні пропонують сприятливі умови кредитування електромобілів. З одного боку, кредит це завжди переплата, але в питанні кредитування електромобілів це спірний момент. Не варто залишати поза увагою той факт, що двигун електромобіля має значно меншу кількість деталей, а завдяки особливостям конструкції саме такий автомобіль менше схильний до зносу і поломок. Ходова частина практично така ж, як у звичайних авто, а деякі деталі ідентичні, проте знос її також менший.

Позитивний моментом економності електромобіля щодо його обслуговування, є відсутність витрат на масло, паливні та масляні фільтри, зниження навантаження і знос гальмівних колодок та дисків за рахунок системи гальмування двигуном.

Також не варто забувати, що в рамках євроінтеграції та зростання свідомості в питанні охорони навколишнього середовища, Уря-

дом розробляються закони, що вводять значні пільги для власників електромобілів.

10 грудня 2018 року Президент України підписав законопроект № 9260 відповідно до якого електромобілі звільняються від ПДВ і акцизу під час ввезення на територію України до 31 грудня 2022 року.

Так, українці зберегли право провозити через кордон електрокари, не сплачуючи ПДВ (20%) і акцизу, а ще купувати транспортні засоби на електриці за доступнішу вартість, ніж бензинові того ж сегменту.

5.1. ОЩАДБАНК

Умови кредитування:

Банк надає кредити на покупку електромобілів в залежності від ваших доходів на термін до 7 років, 22,5% відсоткова ставка, від 0% разова комісія за надання кредиту. При оформленні потрібно внести попередній платіж у мінімальному розмірі 10% від вартості автомобіля. Передбачено можливість дострокового закриття кредиту без штрафних санкцій.

Також додатково можливо:

- відкрити відновлювану кредитну лінію на сплату «КАСКО»;
- отримати кредит на придбання супутніх товарів до електромобіля.

Супутні товари до електромобілів – акумулятор або домашня зарядна станція до електромобіля, за умов:

- авансовий внесок – від 30 % від вартості товару;
- строк – до 36 місяців включно;
- процентна ставка – від 0,1% річних;
- разова комісія – 3 % від суми кредиту;
- забезпечення – товар, що купується за рахунок кредиту.

Які документи потрібні для оформлення:

- оригінал паспорта, виданого громадянину України;

- оригінал і ксерокопія (можна зробити в банку) ідентифікаційного коду;

- довідка з місця роботи, видана за останні 6 місяців.

Хто може претендувати на оформлення кредиту:

- кредит надається тільки громадянам та резидентам України у яких є постійна реєстрація;

- позичальник повинен працювати офіційно на території України не менш ніж 6 місяців на поточному місці, і мати загальний стаж, що перевищує 12 місяців;

- клієнт повинен бути повнолітнім;

- доходи повинні перевищувати мінімальний платіж по кредиту.

5.2. УКРГАЗБАНК

Укргазбанк пропонує кредити на придбання електромобілів від 0,01% річних до 5-х років.

Як провідний ЕКО-банк країни Укргазбанк значно поліпшив умови унікальної програми кредитування на придбання електромобілів в мережі партнерів «Оксіжен груп» і «Тесла Моторс» зі ставкою 0,01% річних.

Вищезазначена ставка доступна всім клієнтам, які оформлюють кредит строком до 5 років з власним внеском від 40% вартості авто. Умови розроблені спеціально для фізичних осіб в рамках співпраці з компаніями «Оксіжен груп» і «Тесла Моторс». Банк також істотно зменшив розмір комісії за надання такого кредиту.

Крім того, під час першого року використання електрокара компанія «Оксіжен груп» надає безкоштовний доступ до своєї мережі зарядних станцій. До послуг власників електричного транспорту УКРГАЗБАНК пропонує також і власну мережу зарядних станцій, розташованих на базі відділень в містах України.

Переваги кредитування автомобілів:

- при авансовому внеску від 50% можливе оформлення кредиту без довідки про доходи;

- прийняття рішення про видачу кредиту за 2-3 години;
- привабливі цінові умови кредитування;
- дострокове погашення кредиту без будь-яких обмежень і штрафних санкцій.

Додаткова інформація:

- сума кредиту – від 10 000 до 1500000 гривень;
- мінімальний перший внесок: 40% від ринкової вартості АВТО (з урахуванням ПДВ).

Погашення кредиту та відсотків:

- згідно з класичним графіком;
- рівними платежами щомісяця.

Забезпечення: застава придбаного автомобіля.

Послуги страхової компанії:

- страхування цивільної відповідальності;
- страхування КАСКО;
- страхування особисто позичальника від нещасного випадку (якщо це передбачено умовами обраної програми автокредитування).

Інші послуги:

- оформлення договору застави - від 1600 грн.;
- збір на обов'язкове пенсійне страхування (при придбанні права власності на легковий автомобілі) – в залежності від вартості легкового автомобіля;
- платежі, що супроводжуються при здійсненні реєстрації автомобіля в органах МВС – в залежності від виду автомобіля і об'єму двигуна.

5.3. КРЕДОБАНК

Кредобанк запровадив спеціальну програму пільгового кредитування купівлі електромобілів для фізичних осіб «**Кредо Електро**», за якою громадяни України можуть отримати кредит на купівлю автомобіля з електричним двигуном за ставкою від 0,001% річних на термін до семи років.

Пропозиція зі ставкою 0,001% річних діє при оформленні кредиту на термін до 1 року за умови оплати не менш як 50% вартості автомобіля. При отриманні кредиту на 2 та 3 роки ставка фіксована та складатиме відповідно 5,49% та 9,49% річних, а при кредитуванні на 4,5 та 6 років ставка становитиме 10,99%, 10,99%, та 11,49% річних. Програма діє для придбання як автомобілів з електричним двигуном, так і для гібридних автомобілів.

Кредит на придбання електромобілів також можна оформити з першим внеском у 30% вартості автомобіля. У цьому разі відсоткова ставка складе 2,49% річних при кредиті на 1 рік, 8,99% річних при кредиті на 2 роки, 10,49% при кредиті на 3 роки та 11,49% річних на перші три роки при оформленні кредиту на 4,5 та 6 років. Комісія за видачу кредиту складає 2,99% при оформленні кредиту.

Для оформлення кредиту необхідно подати паспорт громадянина України, довідку про присвоєння ідентифікаційного номера платника податку та документи про доходи за останні 6 місяців. **Обов'язковою умовою** кредитування є оформлення повного страхування транспортного засобу, вартість якого може бути включена в суму кредиту.

Програма «Кредо Електро» від «Кредобанку» має на меті зробити доступними для українців екологічно чисті та недорогі в обслуговуванні електромобілі. Крім знижених відсоткових ставок, перевагами програми кредитування електромобілів є ануїтетний графік оплат, що дозволяє планувати витрати, та можливість дострокового погашення кредиту. Окрім того, роблячи електромобілі доступнішими, «Кредобанк» вносить свій вклад у поліпшення екологічної ситуації в Україні.

Існують і інші схеми придбання електромобіля в кредит.

6. ЛІЗИНГ

Лізинг – це довгострокова оренда транспортного засобу з можливістю його подальшого викупу. Головна різниця між лізингом і кредитом в тому, хто володіє авто.

З першого погляду, відмінностей між кредитом і лізингом немає: і в тому, і в іншому випадку клієнт користується автомобілем і платить щомісячний внесок. Відмінності ж починаються з головного – з власника автомобіля. У випадку з кредитом клієнт отримує автомобіль у власність відразу, хоча транспорт і є предметом застави. У разі лізингу власник автомобіля – лізингова компанія, а клієнт – орендар, який після закінчення терміну оренди, зазначеного в договорі, має право викупити авто за залишковою вартістю, або не викупити – це вже йому вирішувати. Адже можна відмовитися від застарілого авто і взяти в лізинг більш сучасне. Проте, компанія-власник теж може відмовити клієнту у викупі.

Лізингова компанія як власник автомобіля бере на себе всі обов'язки щодо реєстрації, страхування, техобслуговування і т. д.

(за рахунок орендаря). Клієнт має право розпоряджатися транспортним засобом на свій розсуд, використовуючи в комерційних або особистих цілях.

Початковий внесок при лізингу помітно менше, ніж при оформленні кредиту: не потрібно відразу оплачувати страховку, реєстрацію, оформлення застави і багато іншого – лише перший внесок і одноразова комісія. А регулярні лізингові платежі вище кредитних, оскільки і реєстрація, і страховка, і ТО – все це враховується саме в регулярні платежі.

Крім того, лізингова компанія як власник автомобіля має право контролювати його стан, а процедура вилучення предмета лізингу гранично проста, на відміну від вилучення предмета застави при кредитуванні. Якщо в другому випадку забрати авто можуть тільки за рішенням суду, то в першому це зробити набагато простіше, адже клієнт – не власник. Компанія-власник може встановлювати супутникові «маячки», щоб відстежувати місцезнаходження автомобіля в разі, якщо орендар порушує умови своїх зобов'язань.

Забрати транспортний засіб можуть як за прострочений платіж, так і з інших причин: наприклад, в договорі може обумовлюватися максимальний річний пробіг автомобіля, а клієнт його перевищує. Або не обслуговує автомобіль в обумовлені терміни на станції, зазначеної лізинговою компанією. Всі ці моменти прописані в договорі.

ПЕРЕВАГИ:

- початкові витрати менші;
- багато витрат автомобільна компанія бере на себе (здебільшого, за рахунок клієнта);
- надалі можна відмовитися від автомобіля і поміняти на новий.

НЕДОЛІКИ:

- власником автомобіля є лізингова компанія;
- сума щомісячного внеску більша, ніж при виплаті кредиту;
- лізингова компанія може легко вилучити автомобіль.

7. ПОКУПКА В ГРУПАХ

Купівля в групах – один з найбільш нових на сьогодні способів отримати бажаний автомобіль. Суперечки про це зараз йдуть як в реальному житті, так і в віртуальному просторі. Проводяться асоціації з фінансовими пірамідами та іншими схемами шахрайства. Проте, така система купівлі автомобіля, як і раніше існує, а деякі компанії-оператори успішно функціонують протягом багатьох років.

Принцип покупки автомобіля в групах дійсно в чомусь нагадує фінансову піраміду. Він полягає в тому, що організований колектив людей виплачує в якусь загальну касу щомісячні внески, які можуть бути рівні або перевищувати обумовлену в договорі суму. Для прикладу припустимо, що 10 чоловік домовилися платити в «скарбничку» по 2000 гривень на місяць кожен, збираючи на автомобіль вартістю в 200 тисяч гривень. У кого-то справи пішли краще, і він платить 3000 гривень. Таким чином, через деякий час в

скарбничці вже буде досить для покупки одного авто – його отримає той, хто більше платить. При цьому всі продовжують вносити гроші в касу, в тому числі і щасливий власник автомобіля. У міру накопичення грошей поступово автомобілі отримує вся група. А згадані вже вище відсотки переходять в кишеню організатора групи, тобто компанії, яка все це придумала і з якої все підписують договір.

При належній організації така схема і правда цілком працездатна. Але і не позбавлена недоліків. Наприклад, не зовсім зрозумілий точний термін отримання автомобіля: сьогодні все платять порівну, а завтра хтось заплатить більше, післязавтра – хтось ще ... У підсумку чергу всередині групи постійно змінюється на користь того, хто більше платить. Зате, якщо є можливість, можна обігнати інших учасників – і отримати авто раніше за всіх.

Основний ризик при покупці в розстрочку, незалежно від вибору банку, лізингової компанії або групи – це втрата платоспроможності, в результаті чого автомобіль, швидше за все, піде з молотка. В іншому ж потрібно відповідально підійти до вибору компанії і уважно читати договір, перш ніж підписувати його і брати на себе будь-які зобов'язання. Адже потрібно розуміти, що в разі припинення платежів з тих чи інших причин вже накопичена сума не буде повернута повністю – це, до речі, один з пунктів договору.

ПЕРЕВАГИ:

- мінімальна процентна ставка;
- можливість отримати автомобіль раніше, роблячи внески більше, ніж інші учасники групи;
- автомобіль відразу виявляється у власності клієнта.

НЕДОЛІКИ:

- непередбачуваний термін отримання автомобіля;
- потрібно уважно вибирати компанію, щоб не потрапити у фінансову піраміду.

8. ГОТІВКА АБО НА КАРТУ

Подивившись список всіх «надводних і підводних» платежів при купівлі автомобіля в кредит, можна мимоволі зіткнутися з думкою: а чи не простіше взяти кредит грошима? І тим самим заощадити на комісіях, страховках, оформленні застави, а потім і заміні свідоцтва про реєстрацію авто після виплати кредиту. Адже всі ці платежі становлять чималу частину як первісних витрат, так і регулярних витрат по виплаті кредиту.

Нескладна математика підказує, що такий кредит буде найбільш руйнівним способом придбати автомобіль. Адже гроші – живі або безготівкові, на банківську карту можна отримати тільки під величезний відсоток. Особливо якщо брати його без застави і не в банку, а в якомусь кредитному супермаркеті, які зараз чи не на кожному розі. Відсоткова ставка за такими кредитами перебиває всі витрати на страховку, комісії та інші супутні платежі

при будь-якому іншому способі кредитування. Не кажучи вже про те, що суму, достатню для покупки навіть недорогого автомобіля, практично ніхто не дасть, так що від такої ідеї краще відмовитися відразу.

ПЕРЕВАГИ:

- не потрібно оплачувати багато «примусові» витрати, неминучі при покупці авто в кредит.
- не потрібно в подальшому міняти свідоцтво про реєстрацію автомобіля, щоб позбутися від позначки про кредит.

НЕДОЛІКИ:

- недешева процентна ставка по кредиту.

ВИСНОВОК

У ринковій економіці непорушним законом є те, що гроші повинні знаходитися в постійному обороті, здійснювати безперервне звернення. Тимчасово вільні грошові кошти надходять на ринок позикових капіталів, акумулюються в кредитно-фінансових установах, а потім пускаються в справу, розміщуються в тих галузях економіки, де є потреба в капіталовкладеннях. Кредит же являє собою рух позичкового капіталу, здійснюваного на засадах строковості, зворотності і платності.

У наш час придбати автомобіль в кредит можна, і зробити це навіть легше, ніж у докризові роки. Легше щодо сервісу, який надають великі автодилери.

Бажаючим придбати авто, не маючи на руках достатньої суми грошей, можна порадити одне: досліджуйте всі можливі варіанти, озброївшись здоровим глуздом і калькулятором. Назбирайте на максимально можливий перший внесок, щоб зменшити термін кредитування і щомісячний платіж. Адже прогнозувати ситуацію на п'ять років вперед сьогодні не візьметься жоден експерт.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III //www.rada.gov.ua
2. Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів від 05.11.2018 р. № 9260 //www.rada.gov.ua.
3. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відновлення кредитування від 31.07.2017 р. № 6027-д //www.rada.gov.ua.
4. Закон України про споживче кредитування // Відом. Верховної Ради. – 2017 р. – № 1. – Ст.2.
5. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 р. № 1024-XII //www.rada.gov.ua.
6. АТ «Ощадбанк» <https://www.oschadbank.ua/ua/private/loans/na-elektromob-l>
7. Сайт АТ «КРЕДОБАНК»: <https://kredobank.com.ua/private/credits/kredyty-na-avto/elektro>
8. ПАТ АБ «УКРГАЗБАНК»: https://www.ukrgasbank.com/private/credits/autocredit/electro_gibrid_cred
9. Куртвелієва Д.Д. Сучасний стан кредитування фізичних осіб в Україні та шляхи його удосконалення // Електронний журнал «Ефективна економіка». – 2010 р. – №6.
10. Маланчук Т.В. Проблеми споживчого кредитування в умовах фінансової кризи // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2011 р. – № 1(4). – 21 с.
11. Григорьев Л., Бурык Е., Голяшев А. Второй старт трансформации украинской экономики? // Вопросы экономики. – 2014 р. – №09. – 24 с.
12. Щетинін А. І. Гроші та кредит: . Видання 4-те, перероблене та доповнене. К.: Центр учбової літератури, 2010 р. – 440 с.

13. Фінансово-кредитна система: вектор розвитку: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 26 квітня 2017 р.) – Ужгород: Видавництво УЖНУ «Говерла», 2017 р. – 284 с.

**РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ОГЛЯДУ ІСНУЮЧИХ СИСТЕМ КРЕДИТУВАННЯ
ТА ПРИДБАННЯ ЕЛЕКТРОТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ**

Видано
ГО «ПРО-ДОБРОБУТ»
в рамках проекту
**«Розвиток електромобільної інфраструктури регіону,
постраждалого внаслідок конфлікту на Донбасі,
м. Слов'янськ»**

Замовник:
ПРООН ГЕФ ПМГ

Розробка макету та друк:
ГО «ПРО-ДОБРОБУТ»